

کمیسیون علم و فناوری برای توسعه پایدار جنوب

COMSATS

کمیسیون علم و فناوری برای توسعه پایدار جنوب COMSATS سازمانی است بین دولتی و بین المللی که مقر آن در پاکستان است.

هدف اصلی COMSATS سازماندهی لازم برای دسترسی عادلانه کشورهای در حال توسعه به منابع انسانی و فناوری در جهت پیشرفت اجتماعی، اقتصادی می باشد.

این سازمان در اکتبر ۱۹۹۴ پا به عرصه وجود گذاشت و در حال حاضر ۲۱ کشور در حال توسعه واقع در سه قاره جهان در آن عضویت دارند.

این کشورها عبارتند از:

بنگلادش، چین، کلمبیا، جمهوری خلق کره، مصر، غنا، جامائیکا، اردن، قزاقستان، نیجریه، پاکستان، فیلیپین، سنگال، سری لانکا، سودان، سوریه، تانزانیا، تونس، اوگاندا، زیمبابوه، و جمهوری اسلامی ایران که از این میان ۱۰ کشور در قاره آسیا ۹ کشور در قاره آفریقا و دو کشور در قاره آمریکا واقع شده اند.

کشورهای صنعتی شمال بیش از یک سده است که به طور فعال، در تلاشی مشترک و همساز می کوشند تا به مدارج بالاتر و پیشرفته تری از علم و فناوری برسند و در این راستا با برنامه ریزی منظم و همه جانبه در انواع شاخه های علوم و فناوری روز به روز به دانش بیشتر و روشی جدیدتر برای به کارگیری آن در بخش های مختلف از قبیل پزشکی، تجارت، صنایع، تغذیه، بهداشت و در زمینه های هنر، دست می یابند، اما کشورهای جنوب سهم اندکی در استفاده از این روش های جدید علم و فناوری دارند.

این دانش علمی و فناوری جدید چنانچه به درستی به کار گرفته شود، امکانات وسیعی را در زمینه پیشرفت و توسعه در اختیار جنوب خواهند گذاشت و مشکلات بسیاری از قبیل کمبود غذا، فرسایش خاک، فقدان تنوع زیستی و ... حدودی حل خواهد کرد.

آنچه مسلم است برای بهره برداری هر چه بیشتر و هر چه کارآتر از دانش و فناوری کشورهای جنوب نیاز به تلاش مستمر و مشترک دارند که در بطن سازمانی بین دولتی هماهنگ شود.

بنابراین اهمیت نقش حساس رهبران سیاسی جنوب برای آماده سازی زمینه مساعد همکاری با دیگر کشورها بیش از پیش احساس می شود.

شبهه سازمان های علمی کشورهای جهان سوم (TWNSO) طی چند سال اخیر کشیده است توجه رهبران سیاسی جنوب را ارتقا توانایی بومی در علوم، فناوری برتر و علوم زیست محیطی معطوف کند.

در سال ۱۹۹۰ مرحوم پروفیسور عبدالسلام برنده جایزه نوبل فیزیک، تاسیس کمیسیون سران دولت های کشورهای جنوب و یا نمایندگان آن را به منظور جلب حمایت سپاسی و مالی برای راه اندازی شبکه مراکز بین المللی عالی در کشورهای جنوب را پیشنهاد نمود که این درخواست قویاً

مورد استقبال قرار گرفت و ۹ تن از مسئولان کشورها تقاضای عضویت کشور متبوع خود را کتباً اعلام کردند.

نخست وزیر پاکستان ریاست نخستین کمیسیون را پذیرفت و مقرر شد اجلاس تاسیس کمیسیون در پاکستان برگزار شود. در اکتبر سال ۱۹۹۴، نخست وزیر وقت پاکستان به عنوان اولین مسئول برپایی کمیسیون از سران کشورهای جنوب و نیز مسولان سازمان های بین المللی برای شرکت در اجلاس افتتاحیه کمیسیون در اسلام آباد پاکستان دعوت به عمل آورد. علاوه بر تاسیس رسمی کمیسیون راه اندازی شبکه مراکز بین المللی عالی برای توسعه پایدار کشورهای جنوب مورد بحث و تایید قرار گرفت. در حال حاضر مسئولیت اجرایی COMSATS به عهده آقای دکتر حامد خان قرار دارد که از سوی نخست وزیر پاکستان به این سمت انتخاب شده است. کشورهای چین، بنگلادش، جمهوری مصر، اردن، کره، نیجریه، پاکستان، فیلیپین، سنگال، تونس، اوگاندا، سریلانکا، سوریه، زیمباوه، برزیل، بولیوی، و جمهوری اسلامی ایران از اعضای این کمیسیون هستند.

عضویت

تمام سران کشورهای جنوب می توانند به عضویت کمیسیون درآیند.

اهداف

- ۱- آشنا کردن سران با نقش پیش برنده ای که علم و فناوری در توسعه و جلب توجه ایشان نسبت به ضرورت تخصیص منابع کافی به امر پژوهش و تعیین جایگاه علم و فناوری در طرح های توسعه ملی و منطقه ای.
- ۲- حمایت های سیاسی و مالی از ابتکارهای مشترک جدید به عنوان عامل افزایش ظرفیت های علمی و فناوری بومی در جهت راهبری علمی توسعه پایدار در کشورهای جنوب.
- ۳- تامین نقش رهبری حمایت از طرح های اساسی همکاری جنوب - جنوب در علوم سرحدی و محیطی با توجه به اهمیت آن ها در توسعه پایدار جنوب.
- ۴- جلب توجه سران کشورهای در حال توسعه نسبت به ضرورت تمرکز علم و فناوری در روند توسعه و ترغیب ایشان به کوشش سازمان یافته برای به کارگیری منابع جنوب در خدمت توسعه جنوب.
- ۵- حمایت از برنامه های اساسی و ابتکارهای شبکه سازمان های علمی جهان سوم (TWNSO).
- ۶- ایجاد فضای مناسب تحقیقاتی و جلوگیری از فرار مغزها از کشورهای عضو
- ۷- تسهیل در انتقال فناوری های با کیفیت مطلوب به کشورهای عضو
- ۸- همکاری در حل مشکلات زیست محیطی در کشورهای عضو
- ۹- ایجاد زمینه های همکاری های منطقه ای و بین المللی در خصوص علوم و فناوری و مواردی که در اولویت توجه کشورهای جهان قرار دارد.
- ۱۰- همکاری در برگزاری دوره های آموزشی در راستای ارتقا فنی مهندسی کشورهای عضو.

۱۱- برقراری ارتباط تنگاتنگ مابین اعضا و واحدهای تولیدی در کشورهای جنوب

اهم فعالیت های سازمان در سال های اخیر:

- ۱- همکاری در برگزاری و سازماندهی سمینارها و کارگاه های آموزشی
- ۲- تسهیل در امر تبادل دانشجو بین کشورهای عضو
- ۳- فراهم نمودن شرایط مناسب جهت عقد قراردادهای تحقیقاتی بین کشورهای عضو.
- ۴- انتشار مستمر نشریه (فصلنامه) Science Vision
- ۵- فراهم آوردن شرایط مناسب در امر انتقال فناوری بین کشورهای عضو
- ۶- ارتقاء سطح فناوری اطلاعات (IT) بین کشورهای عضو
- ۷- تسهیل در امر تبادل نیروهای متخصص
- ۸- Internet و استفاده از شبکه در کشورهای مختلف جنوب

دیدگاه های COMSATS در راستای همکاری با ایران

- ۱- پرداخت حق عضویت در این سازمان
- ۲- امکان تبادل دانشجو
- ۳- برگزاری مشترک کارگاه، سمینارها و کنگره های منطقه ای و بین المللی
- ۴- همکاری در اجرای پروژه های مشترک زیست محیطی
- ۵- فراهم نمودن تسهیلات لازم در امر تبادل محققان بین کشورهای عضو.
- ۶- بهره وری از توانمندی فناورانه و نیروهای انسانی جمهوری اسلامی ایران.

دیدگاه های پیشنهادی جمهوری اسلامی ایران برای همکاری با COMSATS

- ۱- تسهیل در امر تبادل اطلاعات مربوط به فناوری بین کشورهای عضو.
- ۲- فراهم نمودن تسهیلات لازم جهت عقد قراردادهای تحقیقاتی کاربردی
(Contract applied Research)
- ۳- فراهم نمودن زمینه های لازم برای تبادل فناوری بین کشورهای عضو
- ۴- حمایت از اجرای پروژه های تحقیقاتی مشترک و همکاری در برگزاری دوره های کوتاه مدت
- ۵- حمایت مادی و معنوی از برگزاری جشنواره بین المللی خوارزمی.

وضعیت جمهوری اسلامی ایران در COMSATS :

ایران در بدو تاسیس COMSATS در سال ۱۹۹۴ به عضویت آن درآمد و حتی وزیر وقت فرهنگ و آموزش عالی ایران از امضا کنندگان اساسنامه آن بود. با توجه به آن که این کمیسیون بسیار جوان است، می توان گفت که در یکی دو سال اخیر است که فعالیت آن شکل جدی به خود گرفته است و ایران نیز به عنوان یکی از اعضا می کوشد فعالیت خود را در چارچوب آن گسترده تر سازد. معاونت فناوری متولی COMSATS در ایران است و معاون اطلاعات و نوآوری های سازمان پژوهش های علمی صنعتی نمایندگی آن را برعهده دارد. از جمله فعالیت های انجام شده می توان از دیدار رسمی هیات عالی رتبه COMSATS از ایران در تابستان ۸۰ به ریاست مدیر اجرایی COMSATS آقای دکتر حامد احمدخان، یاد کرد که به امضا یادداشت تفاهمی به COMSATS و سازمان پژوهش های علمی صنعتی ایران انجامید. ۶۶، ۶۷ (ع)